

POSTANOWIENIE

Dnia 13 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

w sprawie **M.E.**

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 13 lutego 2026 r.

wniosku skazanego M.E.

o wznowienie z urzędu postępowania o warunkowe przedterminowe zwolnienie, zakończonego postanowieniem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 11 czerwca 2024 r., sygn. akt II AKzw 1385/24, utrzymującym w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w Opolu z dnia 16 kwietnia 2024 r., sygn. akt IV Kow 4762/23/wz,

na podstawie art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 545 § 1 k.p.k. i art. 429 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

odmówić przyjęcia osobistego wniosku (sygnalizacji) M.E. o wznowienie z urzędu postępowania wykonawczego zakończonego postanowieniem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 11 czerwca 2024 r., sygn. akt II AKzw 1385/24, utrzymującym w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w Opolu z dnia 16 kwietnia 2024 r., sygn. akt IV Kow 4762/23/wz, jako niedopuszczalnego z mocy ustawy.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 16 kwietnia 2024 r., sygn. akt IV Kow 4762/23/wz, Sąd Okręgowy w Opolu odmówił skazanemu M.E. udzielenia warunkowego

przedterminowego zwolnienia z odbycia reszty kary 25 lat pozbawienia wolności, której koniec przypada na 8 maja 2028 r. Zażalenie na to postanowienie złożył obrońca skazanego. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu na mocy postanowienia z dnia 11 czerwca 2024 r., sygn. akt II AKz w 1385/26, zaskarżone postanowienie utrzymał w mocy. Podkreślił, że warunkiem skorzystania z tego środka probacyjnego jest jednoznacznie zakreślona pozytywna prognoza kryminologiczno-społeczna, której w stosunku do skazanego nie sposób przyjąć.

W dniu 28 października 2024 r. skazany złożył wniosek na mocy art. 542 § 1-3 k.p.k., art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. oraz art. 6 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, art. 45 i 91 ust. 3 Konstytucji RP i art. 47 Karty Praw Podstawowych UE – o wznowienie z urzędu w/w postępowania o warunkowe przedterminowe zwolnienie z odbycia reszty kary pozbawienia wolności. Wskazał, że w składzie Sądu Okręgowego w Opolu zasiadał sędzia delegowany do Sądu Okręgowego w Opolu X.Y., który brał udział w procesie nominacyjnym na stanowisko sędziego sądu okręgowego na podstawie uchwały KRS z dnia 24 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Złożony przez skazanego wniosek o wznowienie postępowania z urzędu jest niedopuszczalny z mocy ustawy.

Należy podkreślić, że o ile możliwe jest wznowienie postępowania zakończonego udzieleniem warunkowego przedterminowego zwolnienia oraz odwołaniem warunkowego zwolnienia, gdyż postanowienia w tym przedmiocie są orzeczeniami kończącymi postępowanie sądowe w rozumieniu art. 540 § 1 k.p.k. (również w świetle przesłanek z art. 542 § 3 k.p.k.), bowiem trwale przekształcają sposób i tryb wykonania kary, o tyle postanowienie o odmowie udzielenia warunkowego przedterminowego zwolnienia takiego atrybutu „orzeczenia kończącego postępowanie” nie posiada, a to z uwagi na treść art. 161 § 3 i 4 k.k.w. (*por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 grudnia 2025 r., V KZ 54/25, LEX nr 3964038; z dnia 28 września 2023 r., II KO 4/23, LEX nr 3608358; z dnia 3 września 2015 r., V KO 43/15, OSNKW 2016, z. 1, poz. 3*). Takie orzeczenie bowiem nie zamyka skazanemu drogi do ponownego ubiegania się o warunkowe przedterminowe zwolnienie po upływie określonego czasu od zapadnięcia negatywnego rozstrzygnięcia w tym przedmiocie.

Nie ulega wątpliwości, że rozpoznanie każdego wniosku o wznowienie postępowania, w tym również zawierającego sygnalizację potrzeby orzekania przez sąd wznowieniowy z urzędu (art. 542 § 3 k.p.k.), musi poprzedzać badanie dopuszczalności takiego wniosku (sygnalizacji) – art. 545 § 1 k.p.k. w zw. ze stosowanymi odpowiednio przepisami art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 *in fine* k.p.k., gdyż wyłącznie wniosek (sygnalizacja) dopuszczalny podlega merytorycznej ocenie. Powszechnie natomiast przyjmuje się, że wznowienie postępowania w postępowaniu wykonawczym jest dopuszczalne tylko w zakresie przekraczającym możliwości zmiany postanowień na podstawie art. 24 § 1 k.k.w. Przepis ten przewiduje szczególny tryb kontroli i wzruszenia orzeczeń wydanych na podstawie przepisów Kodeksu karnego wykonawczego, co do zasady ograniczony jednak do badania wyłącznie okoliczności faktycznych, nowych lub nieznanych sądowi w chwili orzekania, czy też w sytuacji określonej w art. 542 § 3 k.p.k. W konsekwencji postępowanie, w którym odmówiono udzielenia warunkowego przedterminowego zwolnienia nie podlega wznowieniu, ale reasumpcji w trybie art. 24 § 1 k.k.w. - jeżeli ujawnią się nowe lub poprzednio nieznane okoliczności istotne dla treści rozstrzygnięcia.

Wobec faktu, że skazany upatrywał przesłanki z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (w postaci niewłaściwej obsady Sądu I instancji) trzeba stwierdzić, że brak podstaw do przyjęcia *a priori*, iż każdy sędzia sądu powszechnego, który uzyskał nominację w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r. nie spełnia minimalnego standardu bezstronności i każdorazowo sąd z jego udziałem jest nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. W wypadku sędziów sądów powszechnych konieczne jest dodatkowo wykazanie, że wadliwość procesu powołania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Sędzia X.Y. orzekał w przedmiotowej sprawie jako sędzia Sądu Rejonowego delegowany do Sądu Okręgowego w Opolu. Na stanowisko sędziego Sądu Okręgowego w Opolu został powołany postanowieniem Prezydenta RP z dnia [...]a 2024 r., a więc już po czasie orzekania w przedmiotowej sprawie.

W tych okolicznościach Sąd Najwyższy postanowił, jak na wstępie.

[WB]

[a.ł.]